

Vinogradništvo in vino v Sloveniji

30.210 pridelovalcev obdelovalo nekaj manj kot 15.700 hektarjev vinogradov

V letu 2015 se je v Sloveniji ukvarjalo z vinogradništvom 30.210 pridelovalcev, kar je za 18 % več kot v letu 2009. Vsi skupaj so obdelovali nekaj manj kot 15.700 hektarjev površine, kar pa je bilo za 4 % manj od površine, ki so jo obdelovali v letu 2009. Povprečna velikost vinogradov je bila 0,32 hektarja, v njih pa so prevladovale bele sorte grozdja.

Slovenija je razdeljena na tri vinorodne dežele (Podravje, Primorje Posavje), te pa na devet vinorodnih okolišev

Največji del celotne površine vinogradov v Sloveniji je v vinorodni deželi Podravje (več kot 40 %) in v njej je tudi največji vinorodni okoliš, Štajerska Slovenija (okoli 6.000 hektarjev). V vinorodni deželi Podravje prevladujejo bele sorte grozdja, saj so zasajene na kar 93 % njene površine. Skoraj na polovici te površine so zasajene sorte laški rizling, sovinjon, renski rizling in šardoné.

Druga po velikosti je vinorodna dežela Primorje. Razdeljena je na štiri vinorodne okoliše: Goriška brda, Vipavska dolina, Kras in Slovenska Istra. Sortna zastopanost nam pokaže, da je nekaj več površine zasajene z belimi kot z rdečimi sortami (belim je namenjenih 55 %, rdečim pa 44 % površine). Na površini z rdečimi sortami je bil največji del (kar 90 % te površine) zasajen s sortami refošk (1.321 hektarjev), merlot (814 hektarjev) in kabernet sovinjon (413 hektarjev).

Tretja po velikosti je vinorodna dežela je Posavje; razdeljena je na tri vinorodne okoliše (Bizeljsko – Sremič, Bela krajina in Dolenjska). V vinorodni deželi Posavje je zasajene več površine z rdečimi sortami grozdja kot z belimi (rdeče rastejo na 58 %, bele na 42 % površine). Prevladujejo naslednje sorte grozdja: žametovka, modra frankinja, laški rizling in kraljevina. Te sorte so tudi osnova za vino cviček, ki je poleg toskanskega kjantija edino vino na svetu, sestavljeno iz rdečih in belih sort grozdja.

Po velikostni strukturi vinogradov so vinorodni okoliši zelo različni

V letu 2015 je več kot 90 % vinogradnikov obdelovalo vinograde, manjše od enega hektarja; vsi ti skupaj so obdelovali manj kot 35 % celotne površine vinogradov v Sloveniji. Vsak pridelovalec je obdeloval povprečno 0,5 hektarja vinogradov, povprečna velikost vinogradov pa je bila 0,3 hektarja. Prav po povprečni velikosti vinogradov se posamezni vinorodni okoliši zelo razlikujejo: povprečna velikost vinogradov v vinorodnem okolišu Goriška brda (znašala je 0,6 hektarja) je bila na primer kar štirikrat večja od povprečnega vinograda v vinorodnem okolišu Bela krajina (0,14 hektarja).

Prevladujejo bele sorte

Bele sorte grozdja so bile zasajene na okoli 68 % celotne površine z vinogradi.

Tudi novih zasaditev ali obnov vinogradov v obdobju od 2009 do 2015 je bilo opravljenih več z belimi sortami. Med temi je prevladovala sorta grozdja sovinjon; z njo je bilo v tem obdobju zasajenih 224 hektarjev. Sledili sta sorti šardoné in malvazija; s prvo je bilo zasajenih skoraj 180 hektarjev z drugo 160 hektarjev. Od rdečih sort so v tem obdobju zasadili največjo površino s sorto refošk, 88 hektarjev. Sledili sta sorti modra frankinja (to so zasadili na 59 hektarjih) in žametovka (na 56 hektarjih). Vseh zasaditev skupaj je bilo opravljenih na 1.655 hektarjih, kar je bilo 10,5 % celotne površine z vinogradi v Sloveniji.

Slovenija se uvršča med države, v katerih so vinski trti namenjeni največji deleži kmetijskih zemljišč

Slovenija sodi med države, v katerih se vinska trta goji na večjem odstotku kmetijske površine kot v preostalih državah članicah Evropske unije. Pri nas je namreč kar 3,3 % vseh kmetijskih zemljišč v uporabi namenjenih za pridelavo grozdja. Tradicionalno se z vinogradništvom ukvarjajo predvsem države južne Evrope (Italija, Malta, Ciper, Portugalska), in v teh državah namenjajo vinogradom nekaj več kot 4 % vseh kmetijskih zemljišč v uporabi. V največji evropski pridelovalki grozdja, Španiji, obdelujejo 941.000 hektarjev vinogradov, kar je malo manj kot 4 % njihovih kmetijskih zemljišč v uporabi.

Po porabi vina na prebivalca smo tretji v Evropski uniji

Po potrošnji vina smo Slovenci s povprečno popitimi 43 litri na prebivalca na tretjem mestu v Evropski uniji. Zaostajamo samo za Portugalci, ti popijejo povprečno 48 litrov na prebivalca, in Luksemburžani, ki v povprečju popijejo nekaj več kot 50 litrov na prebivalca. Evropsko povprečje je 23,9 litra na prebivalca. Povprečno najmanj vina spijejo na Poljskem, le 2,1 litra na prebivalca, kar je skoraj dvajsetkrat manj kot pri nas.

Zunanje trgovanje z vinom se povečuje

V zadnjih 10 letih sta se povečala tako izvoz kot uvoz vina. V letu 2016 smo izvozili za skoraj 14 milijonov evrov vina, uvozili pa smo ga za skoraj 13 milijonov evrov. Vrednostno smo kar 85 % vina uvozili iz samo petih držav (Italije, Francije, Makedonije, Nemčije in Španije), izvozili pa smo ga (vrednostno) prav tolikšen delež (85 %) v 10 držav; največ vina smo izvozili v Italijo, Združene države, Avstrijo, Hrvaško in na Nizozemsko. V zadnjih 10 letih se je močno povečal izvoz vina na Kitajsko; v 2007 smo tja izvozili za 91.000 evrov vina, v 2016 za 845.000 evrov vina, v prvih sedmih mesecih letošnjega leta pa že več kot za milijon evrov vina.

Liter kakovostnega vina v trgovini za 50 % dražji kot pred desetimi leti

Povprečna maloprodajna cena za liter kakovostnega vina se je v zadnjih 10 letih povečala za 50 %, in to tako v prodajalnah kot tudi v gostinskih lokalih; v prvih smo v 2016 odšteli zanj 3,05 evra, v drugih 12,81 evra.

Pridelek grozdja v 2017 razmeroma slab

Po statističnih podatkih o pričakovanih pridelkih naj bi bil letošnji skupni pridelek grozdja (tehtal naj bi okrog 91.000 ton) za 4,5 % manjši od lanskega, količinsko tudi slabšega pridelka, in kar za 15,1 % manjši od povprečnega količinskega pridelka grozdja v zadnjih desetih letih. Vremenske razmere v letu 2017 so bile neugodne predvsem za pridelek rdečega grozdja. Povprečni pričakovani hektarski pridelek belega grozdja naj bi bil 5,9 tone, to je za desetino manj od zadnjega desetletnega povprečnega hektarskega pridelka belega grozdja. Povprečni pričakovani hektarski pridelek rdečega grozdja pa naj bi bil 5,3 tone, to je kar za petino manj od zadnjega desetletnega povprečnega hektarskega pridelka rdečega grozdja.

Avtor: Simon Plešivčnik